

JAARVERSLAG 2017

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE OVERBETUWE

Rekenkamercommissie Overbetuwe, 31 januari 2018

Samenstelling Rekenkamercommissie

Frits van Vugt (extern lid, voorzitter)
Jelly Smink (tot 14 maart 2017 extern lid)
Marjan Heijink (per 14 maart 2017 extern lid)
Ed Masselink (extern lid)
Aad Noordermeer (raadslid)
Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid)

Secretaris

Annemarie Raijmakers

Secretariaat Rekenkamercommissie

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362254 / 06-58081588

Website

www.raadoverbetuwe.nl

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding.....	5
2. Samenstelling rekenkamercommissie.....	6
3. Wat hebben we gedaan in 2017?.....	7
4. Wat heeft het gekost?.....	10

VOORWOORD

De rekenkamercommissie is in 2017 evenals voorgaande jaren met door de raad aangedragen onderzoeksthema's bezig geweest, waarvan er één is afgerond. Er werd namelijk een rekenkamerbrief uitgebracht over het 'Oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie'.

Het voornemen voor 2017 was om naast dit bibliotheekonderzoek nog 2 onderzoeken te doen, nl. over burgerparticipatie en het vervolgonderzoek sociaal domein (Wmo en Jeugdwet).

Het onderzoek naar burgerparticipatie loopt nog evenals het vervolgonderzoek sociaal domein. Beide zijn echter bijna afgerond. De verwachting is dat het onderzoek sociaal domein in het eerste kwartaal 2018 wordt afgerond waarna de fase van wederhoor volgt. Het onderzoek burgerparticipatie wordt ook in het eerste kwartaal van 2018 afgerond. Voor beide onderzoeken is in het najaar van 2017 veldonderzoek gehouden. Enerzijds via de burgerpeiling van Waarstaatjegemeente.nl, en anderzijds via enquêtes onder participanten van burgerparticipatieprojecten. De Burgerpeiling wsjg.nl is in januari 2018 definitief vastgesteld en zal – na eventuele reactie van het college - eind februari aan de raad worden aangeboden.

In 2017 is nog aan een extra onderzoek begonnen. Dit betreft de doorwerking van de onderzoeken vanaf 2013. Naar verwachting zal de rapportage van dit 'nazorgonderzoek' in maart 2018 aan de raad worden aangeboden.

Vanwege de verkiezingen die aanstaande zijn, heeft de rekenkamercommissie besloten om niet nu al nieuwe onderzoeksthema's bij de fracties op te halen maar pas in april als de nieuwe raad is aangetreden. De rekenkamercommissie hecht er namelijk aan om nauw aan te sluiten bij de behoefte aan (onderzoeks-)informatie van de raad.

Frits van Vugt,
voorzitter

1. INLEIDING

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamercommissie luidt als volgt:

De gemeentelijke rekenkamercommissie Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

Met haar producten wil de rekenkamercommissie de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid.

Concreet wil de rekenkamercommissie Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamercommissie kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamercommissie.

2. SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid oa van de Gemeentewet. Dit houdt in dat de raad met regels bepaalt hoe de rekenkamerfunctie wordt uitgeoefend. De raad heeft op 27 mei 2008 de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2008 vastgesteld. Hierin is bepaald dat er een gemeentelijke rekenkamercommissie is die uit vijf leden bestaat, drie externe leden en twee interne (raads)leden.

De raad heeft op 14 maart 2017 Marjan Heijink benoemd als extern lid van de rekenkamercommissie. Zij volgde Jelly Smink op. Daarnaast heeft de raad op diezelfde datum Ed Masselink herbenoemd als extern lid van de rekenkamercommissie.

De samenstelling per 31 december 2017 was:

Frits van Vugt, voorzitter (extern lid)

Marjan Heijink (extern lid)

Ed Masselink (extern lid)

Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid)

Aad Noordermeer (raadslid)

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris, Annemarie Raijmakers.

3. WAT HEBBEN WE GEDAAN IN 2017?

1. *Brief over de Programmabegroting in relatie tot de overige planning & controle instrumenten (vervolg)*

Dit onderzoek is op 6 oktober 2016 middels een uitgebreide rekenkamerbrief aan de raad aangeboden. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2017 op 8 november 2016 is een motie ingediend over naar SMART geformuleerde financiële stukken. Deze motie is toen aangehouden in afwachting van bespreking van de rekenkamerbrief in de Auditcommissie op 28 juni 2017.

Naar aanleiding van de nagekomen reactie van het college van 7 december 2016 op de rekenkamerbrief heeft de rekenkamercommissie gereageerd met een nawoord in de rekenkamerbrief van 6 april 2017. Daarbij is tevens ingegaan op de beoordeling van de vraag in hoeverre de eerste w-vraag inmiddels in de Programmabegroting 2017 wel concreter was geformuleerd in termen van te behalen maatschappelijk effect. De commissie was daar wederom kritisch over en stelde voor een betere set van beleidsindicatoren op te zetten, die inzicht geven in de vraag of het gemeentelijke beleid op den duur effectief is (geweest).

Naar aanleiding van de eerdergenoemde vergadering van de Auditcommissie heeft de voorzitter daarvan, mevr. Janssen, in de gemeenteraad van 11 juli aangegeven dat de Auditcommissie heeft geconstateerd dat het college de rapportage van de RKC omarmt, en dat het college de drie w-vragen zo SMART mogelijk zal toepassen.

2. *Onderzoek subsidierelatie met de Bibliotheek*

De rekenkamercommissie is in september 2016 gestart met oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie. Aanleiding hiervoor waren vragen vanuit de gemeenteraad.

Om hier inzicht in te krijgen is onderzocht wat de werkwijze is rond de verstrekking en vaststelling van de jaarlijkse subsidie aan de bibliotheek; dat is namelijk hét sturingsinstrument dat de gemeente Overbetuwe inzet in de richting van de bibliotheek. Voor het verkrijgen van het inzicht zijn stukken bestudeerd en is gesproken met de ambtenaren die de afgelopen jaren betrokken zijn (geweest) bij de subsidieverstrekking aan de bibliotheek. Om de gehanteerde werkwijze te beoordelen, heeft de rekenkamercommissie de lessen voor effectieve subsidies die eerder door de Rekenkamer Nijmegen zijn gedestilleerd - uit een analyse van bijna twintig rekenkamerrapporten – hierbij als uitgangspunt genomen.

De bevindingen van het onderzoek zijn op 3 februari 2017 voor bestuurlijk wederhoor naar het college gestuurd, dat daarop reageerde op 28 februari 2017. Per dezelfde datum zijn de bevindingen en conclusies van het onderzoek in de vorm van een rekenkamerbrief aan de raad aangeboden en op 30 mei 2017 besproken tijdens de Politieke Avond.

De algemene conclusie is dat de gemeente de afgelopen jaren nauwelijks heeft gestuurd op deze tamelijk grote subsidie. Het college van burgemeester en wethouders heeft in zijn reactie aangegeven dat deze subsidierelatie inderdaad verbetering behoeft en dat samen met andere gemeenten die een subsidierelatie met de OBGZ hebben, wordt bekeken hoe dit het beste kan gebeuren.

3. *Onderzoek Burgerparticipatie*

Aan de rekenkamercommissie is gevraagd onderzoek te doen naar Burgerparticipatie. De commissie heeft dit onderwerp vanuit een brede scope benaderd. Het onderzoek gaat zowel over het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling van beleid (interactieve beleidsvorming) als over het reageren van de gemeente op initiatieven

van inwoners (overheidsparticipatie). Er wordt gekeken naar beleidskaders en naar de praktijk van participatie. Onder betrokkenen wordt een enquête gehouden.

De verwachting is dat dit onderzoek in het eerste kwartaal 2018 wordt afgerond.

4. Vervolgonderzoek Sociaal Domein

Voorjaar 2017 is feitelijk gestart met de oriëntatie op het vervolgonderzoek naar de implementatie van de aanbevelingen uit het door de rekenkamercommissie uitgebrachte onderzoeksrapport 'Zorgen om de dag van morgen' (okt. 2014). De centrale vraag is hoe het nu staat met de invoering van de lokale (jeugd-)zorg? Hierbij zal met name worden ingegaan op het transformatieproces in het sociaal domein, de toegang tot de zorg en de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Er waren in de loop van 2016 en 2017 veel ontwikkelingen die relevant waren voor dit onderzoek, zoals de doorontwikkeling van de kernteams, de versterking van de basisstructuur, de nieuwe regionale samenwerking, de ontwikkeling van een nieuw beleidsplan sociaal domein en de gehouden cliëntervaringsonderzoeken. Daarom is met het vervolgonderzoek gewacht op de besluitvorming daarover c.q. het beschikbaar zijn van de documenten.

De verwachting is dat dit onderzoek in het eerste kwartaal 2018 wordt afgerond.

5. Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl

In oktober 2017 heeft de commissie in samenwerking met I&O Research een Waarstaatjegemeente onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen om enerzijds opvattingen van burgers te verkrijgen voor zowel het onderzoek naar burgerparticipatie als naar het sociaal domein. Daarnaast levert het onderzoek inzicht op in de sterke en minder sterke punten van de gemeentelijke prestaties.

Aan de hand van vier maatschappelijke thema's is gekeken in hoeverre de inwoners tevreden zijn over de verschillende aspecten van de gemeente. De maatschappelijke thema's zijn: a. woon- en leefomgeving, b. relatie tussen de inwoner en de gemeente, c. gemeentelijke dienstverlening en d. welzijn en zorg.

In totaal hebben 2.400 inwoners van Overbetuwe van 18 jaar en ouder een brief met een vragenlijst ontvangen met het verzoek deel te nemen aan het onderzoek. Uiteindelijk hebben 890 inwoners de vragenlijst volledig ingevuld, een respons van 37 procent. Een van de voorwaarden van 'Waarstaatjegemeente.nl' is namelijk een respons van minstens 475.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn in concept-vorm in december 2017 aan de commissie gepresenteerd en zullen ook input leveren voor het onderzoek burgerparticipatie als voor het vervolgonderzoek sociaal domein. Het onderzoek zelf (de Burgerpeiling) zal in februari 2018 integraal aan de raad worden aangeboden.

6. Nazorgonderzoek

In oktober 2017 is gestart met nazorgonderzoek. Dit onderzoek moet onder mee inzicht geven in het vervolg dat daadwerkelijk in de tijd is geven aan de rekenkamerrapporten. In het onderzoek is aandacht voor: a. Wat is de feitelijke doorwerking bij de raad, het college, de ambtelijke organisatie en op de diverse beleidsterreinen (korte en lange termijn) en b. Zijn er effecten in beleid te zien en zo ja, welke zijn dat?

Onderstaande onderzoeken van de commissie maken deel uit van het nazorgonderzoek:

- Handhavingsbeleid Ruimtelijke regelgeving (2013);
- Kostendekkendheid tarieven riool- en afvalstoffenheffing gemeente Overbetuwe (2014);
- Grip van de raad op verbonden partijen (2015);
- Quick Scan Handhaving Monumenten (2015);

- Juridische kwaliteit bestemmingsplannen (2016);
- Programmabegroting in relatie tot de overige planning & controlinstrumenten (2016);
- Oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie (2017).

De planning is om in maart 2018 het nazorgonderzoek aan de gemeenteraad aan te bieden.

N.B. Het onderzoek Zorgen voor de raad van morgen? (decentralisatie Wmo en Jeugdwet) (2014) en de rekenkamerbrief over de Transformatie-agenda sociaal domein (2015) worden niet in dit nazorgonderzoek meegenomen, omdat de doorwerking hiervan al aan de orde komt in het vervolgonderzoek Sociaal Domein (zie punt 4).

7. Vergaderingen van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft 9 maal vergaderd in 2017. Verder zijn door de externe leden verschillende voorrondes en politieke avonden van de raad bijgewoond.

8. Overleg met de gemeenteraad

Zoals in het voorwoord al is aangegeven, is er in afwachting van installatie van de nieuwe gemeenteraad in het najaar geen afstemmingsoverleg met de fractievoorzitters (of hun afgevaardigden) gepland. Naar verwachting zal dit overleg ergens rond april 2018 plaatsvinden (terugblik, stand van zaken onderzoeken en nieuwe onderzoeksthema's).

De raad is in 2017 tweemaal per brief op de hoogte gesteld van de onderzoeksontwikkelingen. Daarnaast heeft de commissie in juni 2017 een nieuwsbrief uitgebracht.

9. Overige activiteiten

De rekenkamercommissie is lid van de landelijke vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies (NVRK). De ontwikkelingen van de NVRK worden gevolgd. Een lid van de rekenkamercommissie, de heer Noordermeer, heeft deelgenomen aan de NVRK Cursus RekenkamerWerk 2017.

De voorzitter van de rekenkamer heeft 3 maal deelgenomen aan de vergaderingen van de gemeentelijke Auditcommissie, en mevr. Heijink één maal. In de Auditcommissie vindt overleg met de accountant over de jaarlijkse boardletter en het controlerapport van bevindingen, naast afstemming van onderzoeken en aspecten van P&C.

4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering

De Rekenkamercommissie is in 2017 ondersteund door een secretaris die administratieve taken heeft uitgevoerd. De feitelijke onderzoekwerkzaamheden zijn met uitzondering van de Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl uitgevoerd door de voorzitter en de externe leden, met ondersteuning door de secretaris en de interne leden.

Financiële verantwoording 2017

In de begroting 2017 is voor de Rekenkamercommissie een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000,-. Hierna is een overzicht van de kosten opgenomen.

De raming met betrekking tot een aantal uitgavenposten dateert van enkele jaren geleden, en is niet meer aangepast op wijzigingen in de werkwijze nadien.

Uitgavensoort	Raming	Werkelijke kosten
Kosten van onderzoek	20.000	16.100
Vacatiegelden commissieleden incl. reiskosten	10.000	10.830
Ondersteuning rekenkamercommissie	14.000	12.235
Overige uitgaven	600	1.568
Totaal budget	45.000	40.733